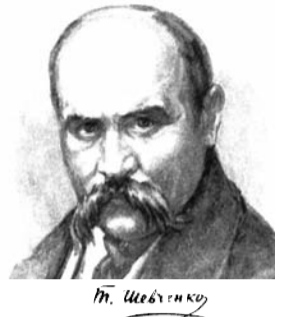

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXV-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 13-14/ липень 2014 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

М. Шевченко

Іван КОВАЧ

ДОЩ

Дощ – як самотній убивця...
Б'є маланхолія в дах,
бродить ізбляклий п'яниця,
між батожіннями – птах...

Дощ без моментів, без стану,
всесвіту свердел, ретуш,

без упереджень, врагану,
дощ – мов розплавлення душ...

Дощ на чабанській могилі,
сном оперезаний весь...

Б'є в барабан й тронку хвилі, –
певно, повішеник десь...

У номері:

- Многая літ «Вільному слову!» ➤ стор. 2
- Сад української культури ➤ стор. 3
- Не бійся ворогів, бійся байдужих ➤ стор. 4
- Гідне вшанування Пророка ➤ стор. 5
- Молдовські та румунські шляхи ➤ стор. 6
- Рецензуємо: «Словом і ділом» ➤ стор. 7
- Рубрика «Наша сучасниця» ➤ стор. 8
- Горджуся, що я – українка ➤ стор. 9
- Творці слова серед копашильців ➤ стор. 10
- З днем народження Вас! ➤ стор. 11
- Роздуми про читання віршів ➤ стор. 12
- «Молитва за Україну» в І. Гуморі ➤ стор. 13
- Про День поцілунку ➤ стор. 14
- «Українці люблять свободу» ➤ стор. 15
- Резолюція ООН щодо «Боїнга-777» ➤ стор. 16

Виступ по Сігетському радіо

ДОБРИЙ ДЕНЬ, ШАНОВНІ СЛУХАЧІ СІГЕТСЬКОЇ УКРАЇНОМОВНОЇ РАДІОПЕРЕДАЧІ!

Ось наступило літо, і всі наші земляки, як завжди, вийшли на поле працювати. Трошки подошило в ці останні дні, але дощ – це велика радість для землеробів, тому що, коли падає дощ улітку, то ми знаємо, що буде добрий урожай восени.

Щодо культурних заходів Союзу українців Румунії на місяць липень, хочу вас повідомити, що в нас заплановані такі події:

Зустрічі українських громад Румунії в Ботошанах та на Буковині в селах Плоші, Ульма (Сучава). Ці зустрічі будуть проходити з народними піснями і танцями.

В Тульчі відбудеться презентація документального фільму «Задунайська січ». Фільм зроблений завдяки знаменитого українського режисера Валентина Сперкача.

Міжетнічний фестиваль, організований Союзом українців Румунії, відбудеться у Великому Бичкові Марамороського повіту, на який маємо на меті запросити також і колективи

інших нацменшин, які проживають на Мараморощині: мадярів, німців, євреїв, рромів, а також і представників мажоритарного населення.

У Банаті в місті Решіца планується провести зустріч українців цього регіону з піснюю і танцями.

У Вишавській Долині заплановані цього місяця «Дні української культури».

В Ясах відбудеться Круглий стіл «Українські видатні постаті та Яси». Тут мається на меті представити перед публікою відомих і видатних письменників південної Буковини.

В Клузі відбудеться зустріч на тему «Пізнаймо нашу Батьківщину»: відвідування Ботанічного саду міста Клуж-Напока.

Учні українського походження з комуни Тирнова – Арадський повіт – запланували собі прогулянку в сусідній повіт Орадя на тему «Пізнаймо нашу Батьківщину», щоб відвідати «Ведмежу Печеру». Ось такий наш план на липень місяць.

Дякую за увагу.

Степан БУЧУТА,
голова СУР

65-річчя

МНОГАЯ ЛІТ «ВІЛЬНОМУ СЛОВУ»!

Час минає дуже швидко: година, днина, рік, десятки, сотні років. Одні роки проходять без значних подій, інші роки лишаються в історії. Так остався і 1949 рік у пам'яті українців із Румунії і у великій мірі ронянців із Марамориша. Так, на початку 1949 р. (січня) народився український, ронянський письменник Михайло Небиляк, який залишив нам велику літературну спадщину. Навесні, травня 1949 року, заснувався український часопис «Новий вік» («Вільне слово»), а восени того ж самого року почалась діяльність Ронянського мішаного хору на 4 голоси, який продовжує свою діяльність і на сьогодні.

Я, як член хору «Ронянські голоси», горджуся тим, що ми ровесники із нашою престижною газетою «Вільне слово» («Новий вік»). Від самого початку вона була читана у Верхній Рівні (свідком є фотокартка із старожилом, вуйком М. Лавицею, який читає «Новий вік»). І не тільки ронянці читали газету, а і українці з усіх українських місцевостей, тому що в ній були і є статті про життя і діяльність українців Румунії. Тут почали друкувати і друкують свої твори українські поети і прозаїки із Румунії.

Револуції. Після Револуції заснувалися для українців Румунії й інші газети та журнали: «Український вісник» (гол. ред. М. Михайлюк), «Curierul ucrainean» (гол. ред. І. Робчук), «Наш голос

ВІЛЬНЕ СЛОВО

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

У номері:

- «Вільному слову» - 65!
- Петро Порошенко - президент України
- Почер Вісентій Новаківч...
- Тарас Шевченко - в Тульчі
- Гетьман України Палав Орлик
- Наші і друзі - про Поета
- 70 річчя депортації татар в '44 р.
- «Казка великої родино»
- Українсько-румунський семінар
- Свята літська трагедія
- Біблійний курс у Сієні
- Український хор села Ковшів
- 3 Перших червня, вітторі!
- Румунська сім'я - 1 місце!
- Міжнародний день сім'ї

ВІЛЬНЕ СЛОВО

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

До 200-річчя з дня народження Тараса Шевченка

ДУМНИ МОЇ, ДУМНИ МОЇ

Слова Тараса ШЕВЧЕНКА Музика Юрія НАРАМОНІЦЬ

У номері:

- Лист до СУР від МЗС Румунії
- Свято Тараса Шевченка в Румунії
- З історії українського просвітництва
- Наш Кобзар у м. Курсе-Напока
- Поетові Юрія Пасичу - 75
- Сорочинців: «Що це, як це?!- «Дев'ять літературних лави»
- Україна і ЄС підписали угоду
- Сімом класи, преса та музика
- Веселі Господні свята
- Вісвітність як складова життя
- Слова про добрих людей
- Про Тарасову зору в Канізі
- Безліський «Блажені» - у фіналі
- З днем народження Вас, кохарті!

(гол. ред. Ірина Мойсей) і «Дзвоник (гол. ред. М. Корсюк).

Тепер, як і за весь час існування газети «Вільне слово», був і є відомий український письменник Іван Ковач. Не можу обійти і не поздоровити п. І. Ковача за його останню поетичну книжку-сповідь «Де корінь, де поверхня». Треба згадати також, що редактор «Вільного слова» (і «Нового віку») п. Ірина Петрецька-Ковач одержала від Жіночої організації СУР «Похвальну грамоту» за її багаторічну діяльність як публіциста-коментатора, зокрема, на тему нашого жіноцтва. Думаю, що з нагоди відзначення ц. р. 65 років існування газети провід СУР їх нагородить за їх прекрасну, невтомну працю одночасно з редактором Романом Петрашуком.

Від душі бажаю щире: На многая літ газеті «Вільне слово» і прекрасних успіхів надалі редакторам газети та їх співпрацівникам на ниві українства в Румунії!

учителька Іляна ДАН,
заступник голови Жіночої організації СУР

Та не було завжди легко. Був період, коли його редакторам, як Івану Ковачу – головному редактору «Вільного слова», Ірині Петрецькій-Ковач треба було боротися за її існування після

КОПАШИЛЬ – САД УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В БАНАТІ

Як виражає і сам заголовок цього тексту, село Копашиль – це місцевість, де народилися, де училися, де виховувалися численні молоді хлопці і дівчата, яких доля повела в різні куточки країни або в різні куточки світу.

Тут, у невеличкій місцевості Копашиль, вирости робітники різних професій, техніки, інженери, лікарі та інші санітарні кадри, учені із званням доктора, дипломати, учителі, професори, письменники, композитори та багато, багато ще різних професій.

На підставі таких даних, Караш-Северінське керівництво філії СУР задумало зібрати хоч трохи таких спеціалістів, щоб відвідали разом своє рідне село, своїх сусідів, свою рідню і щоб була організована зустріч українських письменників копашильського походження.

Зустріч відбулася запланованого числа у сільському будинку культури села Копашиль. На вигляд, будинок культури відповідає меті, але для того, щоби він був справжнім джерелом культури, треба іще багато попрацювати.

Подія почалася точно о другій годині дня, коли зійшлися головні «герої» події та численні глядачі.

Згідно із планом, на події повинні були бути присутніми письменники копашильського походження. Це означає Іван Ковач, Юрій Павліш, Василь Баршай, і згадати про Івана Шмуляка. Але воно, на жаль, не сталося так, присутній був тільки Юрій Павліш (з повністю об'єктивних причин – І.К.). Із такою метою прибув і Степан Бучута, який представив свою першу книжку, яка називається «Словом і ділом», та письменник Михайло Трайста.

Тому у продовженні подія розгоргалася у даних умовах.

Значить, у суботу, 28-го червня ц.р., до просторого фестивального залу Копашильського будинку культури прибули запрошені гості, також із навколишніх місцевостей.

Значить, Юрій Павліш, член Спілки Письменників Румунії, автор багатьох збірок української поезії і прози Михайло Трайста, член Спілки Письменників Румунії та Національної Спілки письменників України, Степан Бучута, автор нової книжки «Словом і ділом», Анна Берей, автор багатьох українських поезій. Керували подією проф. Михайло Бобик та учителька Іляна Шепетюк.

Офіційною особою була д-р Любіца Райкіч, завідувача повітовим відділом культури, культур і національної спадщини. Художні колективи заняли свої місця у залі і чекали свого виступу під час концерту. Художні колективи склалися із мішаного хору «Голос українців», жіночого гурту «Барвінок» і хореографічного гурту «Барвіночки» із с. Корнуцел.

Тепер мова піде про письменників, починаючи від поета Івана Ковача, члена Спілки письменників Румунії і члена Національної Спілки письменників України, автора багатьох збірок української поезії і прози. Крім цього, він є головним редактором часопису «Вільне слово». Іван Ковач – уродженець села Копашиль, де закінчив семирічну школу, потім український лицей і Бухарестський університет, українську філологію. Як символ визнання невтомної праці письменника Івана Ковача, хор «Голос українців» заспівав йому пісню «До моря», на його слова, пісню, яка своїм колоритом напевно розбудила різні людські почуття і напевно нагадала їх автору Іванові Ковачу про молоді літа, коли він складав цей вірш.

Інший гість – це Юрій Павліш, про якого

на ім'я Флоріка Кірай-Джеорджеску, пенсіонерка, а ще до того і невидяща. Під час виступу «Зеленої ліщини» на сцені хористи зробили коло, у яке запросили першу вчительку і співали їй пісню «Перша учителька» і по-українськи, і по-румунськи.

Юрій Павліш написав багато творів, але він часто ставився у становище свого народу. Із такою думкою, мабуть, склав, текст для пісні «Марамориш», пісню, присвячену не лише тим, що на початку ХХ-го століття покинули австро-угорський «Марморощ», але й тим, що сьогодні залишають свою Мараморощину і шукають кращої долі в світі.

У інших творах Юрій Павліш підбадьорює тих, які осілися на Банатських пляях, побудували собі нові оселі і живуть у злагоді із банатськими жителями.

Михайло Трайста, рідкісний гість копашильян, але добре їм відомий завдяки своїм гумористичним творам, які появляються в журналі «Наш голос», розказав їм про себе і про свою працю, а потім прочитав їм уривок із свого твору на українській мові, а потім із іншого твору на румунській мові.

Журнал копашильських письменників не кінчається тут. На полі літературної ниви розгортає свою творчість Василь Баршай. Василь Баршай закінчив Бухарестську консерваторію імені Чіпріана Порумбеску і став професором, але він полюбив українську літературу і пише чудові вірші, які сильно впливають на людські душі і серця, заставляють читача уявно знаходитися на якимсь мочарі і дивитися за похилими вербами і шукати ставок, якого там нема.

За чудову творчість Василя Баршай хор «Голо українців» виконав пісню на його слова «Скажи мені».

На черзі був Степан Бучута зі своєю книжкою «Словом і ділом», те що, морально, не приносило йому спокою, беручи до уваги, що це дебют. Зміст книжки «Словом і ділом» уже відомий читачам, але, все ж таки, автор ознайомив публіку із головними рисами своєї творчості.

Книжка «Словом і ділом» охоплює широку діяльність Степана Бучути на ниві ідеології, стосунків і праці не в ролі письменника, а як борця за кращу долю українського населення Румунії. Тому часто його можна знайти на різних розмовах по лінії українства, іноді по лінії міжнародних стосунків, іноді в гостях, іноді на засіданнях. Книжка «Словом і ділом» – це документ її автора Степана Бучути відносно праці і стосунків різного типу.

(Продовження на 10 стор.)

Іван ЛІБЕР

сказано лише кілька слів, тому що він сам, розказав про себе, про своє життя, про свою працю. Присутні не залишили непомітною працю Юрія Павліша відносно вкладу на користь українців. Одним із конкретних прикладів є те, що 1976-го року, коли урочисто було відзначено 50-річчя Копашильської школи, він написав вірш «Перша вчителька», вірш, який був поставлений на ноти і вийшла пісня. Йому хор проспівав пісню «Тече вода з-під явора».

Копашильяни пригадують собі, як під час урочистого свята прибула перша учителька

УКРАЇНСЬКИЙ УРОЧИСТИЙ ЗАХІД

Наприкінці червня ц.р. у новому приміщенні Культурно-інформаційного центру в складі Посольства України в Румунії відбувся урочистий захід з нагоди Дня Конституції України, а також показ вистав Львівського християнського театру «Еммануїл» з участю бажаючих українців та неукраїнців разом із дітьми.

Першим пунктом культурного вечора був урочистий захід з нагоди Дня Конституції.

Послідувала виставка для дітей «Про Лію, Яіра доньку».

Завершився вечір, організований Посольством України в Румунії, виставою для дорослих «Нетутешній».

Для читачів «Вільного слова», які цього ще не знають, повідомляємо адресу нового приміщення Культурно-інформаційного центру в складі Посольства України в Румунії: м. Бухарест, вулиця Жан Луї Кальдерон, 68, сектор 2-й (strada Jean Louis Calderon, 68, sector 2, București).

«ВС»

«Чудово бути скромним, та не слід бути байдужим» (Вольтер)

Байдужість, індиферентність – властиві характеру людини, яка виявляється в частковому, або повному ігноруванні позитивних і негативних явищ життя. Це черствість і неспроможність людської душі включитися в соціальне, навіть і в сімейне життя.

Байдужість маскується під всілякі людські почуття, дехто навіть вважає себе романтичним, байдужим до всього. Але відомо, що байдужість знищує любов і вбиває, віру в людей, всі почуття і веде тільки до руйнування, бо байдужість сильніша, ніж зрада, зло, брехня і, на жаль, передається в спадщину нащадкам. «А людина народжується не для того, щоб загинути безвісною, невідомою, вона народжується для того, щоб залишити слід після себе» (В. Сухомлинський). Першими, які не мають право бути байдужими, – це батьки, які повинні в усьому допомагати дітям, інтересуватися їхніми заняттями, бо байдужість батьків до дітей приводить іноді до жахливих подій, навіть до самогубства.

Переважна більшість батьків дуже люблять своїх дітей, завжди цікавляться їх захопленнями, піклуються і допомагають рішати всі їх проблеми, а коли діти стають дорослими, а батьки постаріли, то деякі з дітей стають байдужими, не звертають уваги батькам, не приділяють любові і поваги їм.

Байдужа людина має черстве серце, вона рідко зізнається в тому, що їй все байдуже. Від байдужості немає ліків, вона усюди панує, а в наші дні, здається, стає поширенішим явищем, бо все більше байдужих довкола нас, неуважних до ближніх; наростає загально-людська байдужість, якої слід остерігатись, бо байдужість убиває, руйнує.

Дехто вважає, що байдужість – це наслідок душевної лінії, яка не дає людині відгукнутися на чужі хвилювання і надати допомогу в потрібну мить, розуміється, за спромогою.

Байдужа, егоїстична людина вважає, що повинна «взяти» від життя все, що найкраще, а доля інших їй не цікавить, бо вважає і думає при всіх випадках: «Моя хата скраю».

Байдужість ворожа людям тим, що вона не будує, а руйнує, створює простір для смерті, вона проявляється в усіх сферах життя. А в нас, українців, сильно проявляється байдужість до нашої мови, не стараємось передати її майбутньому поколінню. Є батьки, що думають й таке, що вивчати в школі рідну мову є переважанням для дітей, тому звільняють їх з уроків вивчення рідної мови.

А при передачах TV, приділених для нас, українців, нерідко говорять румунською мовою, бо відповідальні особи дозволили працювати при цих передачах і деякі ведучі, що не знають літературну мову, не знають читати і писати українською мовою, говорять якимось «сюржилом», а з передач повинна б литися, найдосконаліша літературна мова. А нам всім байдуже. Знову повторюємо те наше: якимось то буде!

І. Огієнко говорить: «Без добре виробленої рідної мови нема всенародної свідомості, а без такої свідомості не має нації».

Думаю, що така духовна байдужість шкодить нам усім. Замість того, щоб ставити кращих знавців мови на відповідальних

посадах, які б поширювали нашу культуру, робимо навпаки. Видалась книга «Т. Шевченко – апостол українського народу», а редактором її чомусь був Василе Мойш, який зовсім не знає нашу мову; запитуюсь, чому не редагував книгу один з наших відомих письменників? Хто вирішив таку справу? Всім нам байдуже? Хтось може вважати випадок дрібницею, а А. Чехов писав: «Байдужість – це параліч душі, передчасна смерть». Байдужа людина руйнує в собі всі духовні і моральні цінності, губить і інших людей. Лише той, кому не байдуже до загальнолюдських питань і до страждань оточуючих його людей, має право називатися людиною. Через байдужість так багато в світі зла, жорстокості, безпритульних, забутих людей.

Правда, що буває байдужість, яка появляється внаслідок хвороби. Такі хворі байдужі в першу чергу до себе, до власного харчування, одягу, до сім'ї, в першу чергу до дітей. Таким можуть допомогти лікарі, психологи, близькі люди, які не дадуть хворому пройти повз життя.

Українці відомі своєю чуйністю, толерантністю, добротою, співчутливістю, толерантністю, добротою, співчутливістю і розважливостю, а це треба конкретно ввести в практику і нам, бо найбільший гріх відносно ближніх не є ненависть до них, а байдужість.

Байдужа людина навіть не міркує про те, які страждання і біль може завдати рідним, чи ближнім. Б. Ясенський пише: «Не бійся ворогів, у гіршому випадку вони можуть тебе вбити. Не бійся друзів, у гіршому випадку вони можуть тебе зрадити. Бійся байдужих, вони не вбивають, не зраджують, але тільки з їхньої мовчазної згоди існують на землі зрада і вбивство».

А Піфагор говорить: «Що б про тебе не думали, роби те, що вважаєш справедливим, будь однаково байдужим і до осуду, і до похвали».

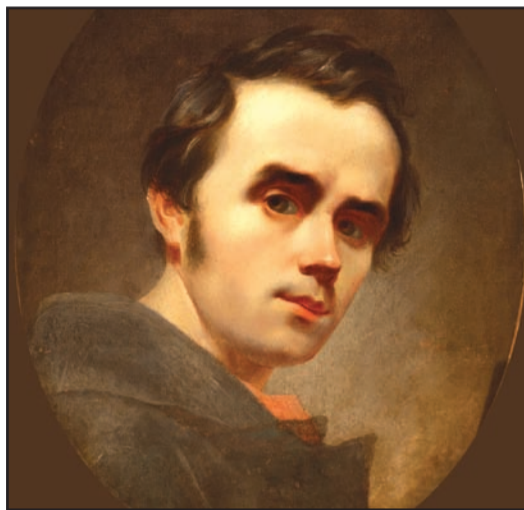
Василь АРДЕЛЯН

200 років від народження Тараса Шевченка**За умов brutальної чужинецької агресії Україна гідно вшановує свого Пророка**

Цього року минуло 200 років з дня народження видатного українського провідника нації – Тараса Шевченка. Українці світу, як в рідному краї, так і в діаспорі, цього року гідно відзначили і відзначають 200-літній ювілей Тараса Шевченка під його заклик «Борітеся – поборете». І дійсно, цей заклик – «Борітеся-поборете» – дуже актуальний для нас усіх сьогодні! В час, коли вся Україна переживає brutальну чужинецьку агресію, коли проводиться провокаційний злочинний наступ російських військ, коли почалася насильна окупація територій незалежної і соборної України зорганізованими злочинцями-провокаторами... В такому важкому положенні Україна тепер вшановує свого пророка.

Кобзар був борцем за кращу долю Українського Народу. Під час довгих років поневолення народу чужими, жорстокими окупантами, Господь-Бог допомагав, посилаючи Народові дзвонарів, як пробудження, до боротьби за правду, за волю, за людську гідність. Таким дзвонарем був Тарас Шевченк, який народився в бідній селянській родині; осиротів малим хлопцем та прожив свої юні роки в неволі. Він часто зазначав немилосердне знущання панської родини, якій служив. Ці довгі роки його кріпацтва виробили в ньому сильний дух до боротьби за справедливість.

Треба згадати, що життєвий і творчий шлях молодого поета припав на період, коли Україна перебувала під гнітом царської Росії. Незважаючи на політичну

реакцію, Тарас Шевченко рішуче виступав проти порушення людських прав, проти соціальної несправедливості. Своїм вогневим словом став на захист поневолених народів.

Тарас Шевченко своїми літературними творами рішуче виступав проти порушення людських прав, проти соціальної несправедливості. Вірші, які складають відому книгу поета «Кобзар», закликали українських кріпаків «порвати кайдани» та «вражою злою кров'ю волю окропити». Цього року рядки віршів Безсмертного

Кобзаря звучали і звучать гостріше і голосніше, ніж будь-коли за останні роки життя українського народу. Вони перегукуються з революційними ідеалами сьогодення, щоб здобути назавжди волю для України.

Треба підкреслити, що слова Шевченка дійсні й сьогодні, бо впливають на український народ в сучасних подіях:

*І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій
Не забудьте пом'янути
Незлим, тихим словом.*

Незважаючи на політичну ситуацію, яка склалася в Україні через московських політиків, український народ на рідних землях і в країнах свого поселення відзначив і відзначає ювілей Великого Кобзаря Тараса Шевченка.

Всюди на сценах висів портрет безсмертного Кобзаря, декорований вишитим рушником.

Здавалося б, немов портрет Тараса Шевченка спостерігає за подіями, переживаючи, щоб злі вороги не приспали його України.

Відзначаючи шевченківський ювілей, український народ виявляє щирсердечну любов до поета-пророка і подяку за його Божу милість. Провідником від історії України є великий геній нашого народу – Тарас Шевченко.

Віргілій РІЦЬКО

**«МОЛИТВА ЗА УКРАЇНУ»
ПРОЗВУЧАЛА І В ГУРА ГУМОРУЛУЙ**

В періоді 10-13-го липня тут відбулися «Дні міста». Тому що з такої нагоди проходить багато різноманітних подій, то цю подію мешканці міста, але і з навколишніх місцевостей і повітів, очікують нетерпеливо. Так само в цьому зацікавлені і закордонні туристи, які літом перебувають в цих околицях.

Названа ще і Фестивалем фестивалів, подія охоплює чимало культурно-артистичних заходів, деякі з них відбуваються традиційно. І цього року одними з найважливіших заходів були два фестивалі, перший – «ГУМОР В... ГУРА ГУМОРУЛУЙ», другий – Фестиваль «ЄВРОРИТМ». Перший – це міжнародний фестиваль сатиричної графіки та гумористичної літератури, який цього року відбувся уже в 24-ий раз. В ньому брали участь артисти з галузі графіки з 34-ох європейських держав,

Співає Христина Северіна

але й подальших держав з інших континентів.

З України взяли участь дев'ять художників: Володимир Казанівський, Ігор Лукаченко, Сергій Федько, Константин

Казанцев, Олег Лактеєв, Валерій Мамот, Геннадій Назаров, Михайло Маєвський та Олег Гутсол. Їх карикатури на сучасні політичні події звернули особливу увагу глядачів виставки.

Дуже очікуваною була друга важлива подія – Міжнародний Фестиваль музики для молоді «EURORITM - INTERNATIONAL MUZIC FESTIVAL». Фестиваль відбувся на сцені міського парку Арініш. Складався із двох частин. Перша – для учасників від 15 до 20 років, друга – від 21 до 35 років. В ньому брали участь молоді співаки хлопці, а головно дівчата, із Румунії, України, Болгарії, Мальти, Молдавської Республіки, Туреччини і Казахстану. Оцінювало пісні і їх виконання міжнародне журі, в складі якого знаходився і Юрій Левчик, – представник України.

(Продовження на 13 стор.)

Ярема ОНИЩУК
Фото автора

Теофіл РЕНДЮК

«ГЕТЬМАН УКРАЇНИ ПИЛИП ОРЛИК: МОЛДОВСЬКІ ТА РУМУНСЬКІ ШЛЯХИ»

Тому можна погодитися із твердженням П. Черноводяну – румунського дослідника з питань дипломатичної діяльності К. Бринковяну про те, що останній у таємний спосіб здійснював «плідний обмін листами, у яких передавав... і деякі інформації політичного та військового характеру стосовно турків»²⁵, про що знав і П. Орлик.

Слід констатувати, що попереднє ефективне співробітництво І. Мазепи з К. Бринковяну та, паралельно, з цілою плеядою молдовських господарів-сучасників видатного українського гетьмана (на жаль, вони дуже часто мінялися, на відміну від І. Мазепи та К. Бринковяну, які, на їх честь і славу, були незмінними лідерами власних народів понад 20 років) на культурно-духовній ниві, дало виключно позитивні результати для подальшої співпраці сторін у рамках ймовірного наприкінці XVII-го століття українсько-молдовсько-валасько-російського, тобто суто православного альянсу, на той час спрямованого як проти Османської Порти, так і проти проявлених тоді загарбницьких намірів Речі Посполитої та Австрійської імперії стосовно придунайських князівств. За таких обставин величезний людський, економічний, політичний, військовий та духовний потенціал України з її унікальним релігійним центром – Києво-Печерською лаврою однозначно слугував певною надією для балканських народів у реалізації їх давніх прагнень щодо звільнення з-під нестерпного турецького ярма. Знайшли тут відображення суттєва і стабільна матеріально-фінансова підтримка інтересів православних християн Балкан та Близького Сходу з боку гетьмана України І. Мазепи, який часто тут діяв за участю або за сприяння сусідньої Молдови та Валахії, за кордонами яких починався світ жорсткого протистояння християнського та мусульманського начал.

Створенню ймовірного антитурецького військово-політичного союзу за участю православних країн – Валахії, Молдови, Росії та, природно, України, частина якої підпорядковувалася Москві, вивченню позиції Османської імперії та кримських татар щодо України було присвячено і політична діяльність, і дипломатичне листування як українського гетьмана, так і молдовських та валаських господарів. І. Мазепі, як досвідченому політику європейського гатунку та меценату загальноправославного масштабу, проблеми не лише придунайських князівств, але й Європи у цілому були добре знайомі. Так, згаданий вище французький дипломат Жан Балюз, виконуючи наприкінці 1704 р. роль зв'язківця Петра І, завітав до резиденції гетьмана України у Батурині для передачі відповідної кореспонденції, і після особистої зустрічі з І. Мазепою написав до Парижа листа, в якому про гетьмана, зокрема, зазначав: «Він має великий досвід у політиці й, на відміну від московців, слідує й знає, що діється в чужоземних країнах»²⁶. Тому він напрочуд легко вів активне листування, у тому числі шифроване, із своїми сучасниками у столицях Молдови міста Яси та Валахії – міста Бухарест.

Так, у листі І. Мазепи, надісланому Петру І з Батурина 20 жовтня 1693 року, доповідалося про те, що він вже «учинив особливу посилку до волоського та мультянського володарів» [молдовського та, відповідно, валаського. – Т. Р.], користуючись тим, що

«волоський господар кількаразово відзивався з тим, щоб грецькі купці ходили зі своїми куплями з цих малоросійських країв простим давнім шляхом на Ясси, з доброю надією на свою повну цілість»²⁷. За посередництва ніжинського купця Сави Олеферова «з огляду на польських комендантів, котрі перебувають у Немирові й Сороках і котрі стежать за всілякими діями (як зазначав сам І. Мазепа) посилати мені й писати явно до тих володарів не можна», український гетьман вийшов спочатку на тодішнього молдовського господаря Константина Кантемира, а згодом і на валаського лідера К. Бринковяну, з якими зав'язалося тривале таємне листування, до якого з часом безпосереднє відношення мав і сам П. Орлик як носій, поруч з гетьманом, у Генеральній військовій канцелярії ключа до таємного шифру.

Тогочасна Молдова, розташована у просторі активного дипломатичного та культурно-духовного спілкування гетьманської України з Південно-Східною Європою та Близьким Сходом, за всієї її контрольованості з боку Туреччини, не могла залишитися осторонь від цього процесу. Так, посланник молдовського господаря українського походження Іван Білевич ще у листопаді 1690 – у березні 1691 років, прямуючи до Москви та у зворотному напрямі, детально обговорював з гетьманом України можливі шляхи спільного протистояння турецько-татарському натиску²⁸. Водночас, у зазначеному вище листі І. Мазепи уточнювалося, що «волоський господар відпустив того згаданого посильного [Саву Олеферова. – Т. Р.] до мене і прислав через нього запечатаний склад слів, писаний цифрами, з якого я зрозумів, що він, володар, бажає мати зі мною пересилки і не простим письмом, а щоб списуватися з ним тими цифрами»²⁹. Слід підкреслити, що з боку молдовського та валаського господарів таємне листування передавалося, як правило, через довірених посильних, і містило цінну інформацію щодо військових дій Османської імперії та планів підпорядкованих їй кримських татар, що становило особливу цінність для І. Мазепи як гетьмана України, доля якої багато у чому залежала від військово-політичних намірів Туреччини. Яскравим прикладом може слугувати черговий лист І. Мазепи, надісланий ним Петру І з Батурина 26 листопада 1696 року, в якому детально інформувалося про повернення з міста Ясси власних посильних, які розповіли, що «у волоського господаря є певна відомість, що кримський хан наказав усім кримським та білгородським ордам, усякому готуватися й приспособлятися у теперішній військовий похід на нинішню зиму у... богохраниму державу Малу Росію»³⁰.

Активне використання І. Мазепою можливостей молдовських, болгарських та сербських кур'єрів, які в Європі менше потрапляли під підозру численних польських та російських агентів, тривало багато років. Як зазначалося вище, молдовський посильний забезпечував таємне листування між українським гетьманом та княгинєю Ганною Дольською.

Безперечно, така небезпечна гра могла мати і непередбачувані наслідки для І. Мазепи. Така доленосна подія мала місце у 1708 році (тобто напередодні переходу українського гетьмана на бік Карла XII та С. Лещинського); до певної міри її стосувалися події, що відбувалися у Молдові. Її

детально описав М. Костомаров: «Появився знову донощик, – пише він, – що довів про намір Мазепи зрадити царю: це був новохрещений рейтар Мирон, який визволився з турецької неволі. Прибувши до Києва, він дав знати, кому треба, що в Яссах він бачився з тутешнім мешканцем Василем Дрозденком; цей Дрозденко був сином колишнього брацлавського полковника Дрозда – завзятого Дорошенківського суперечника, якого Дорошенко, взявши у полон, звелів розстріляти.

Дрозденко сказав Миронові: «Торік я був у Польщі коло короля Станіслава, саме тоді, коли туди прибув бусурманський посланець. Якраз того самого часу приїхав якийсь чернець до короля з листом від гетьмана Мазепи. Лист перечитано при бусурманському посланцеві; у листі, казали, було обіцяно, що козацьке військо, вкупі з польським та кримськими татарами, воюватиме проти царського війська. Донощика з Києва відрядили у посольський приказ [тобто до Москви. – Т. Р.]. Мирон говорив там, що Дрозденко звелів йому довести це до царя заради єдиної православної віри і заради того, що його батько був брацлавським полковником під московською державою. У Москві доносу не повірили, і цар утішав гетьмана ласкавою грамотою. Уряд так віднісся до доносу, бо не вірив, навчений вже попереднім доносом на Мазепу; а, тим часом, ми бачимо, що звістка Дрозда була правдива і відносилася саме до посилки Мазепою до Станіслава болгарського або сербського єкс-архієрея»³¹.

Характерним також є те, що стосунки між І. Мазепою та господарями сусідньої Молдови виявилися настільки довірливими, що останні, через часту їх примусову зміну за вказівками турецького султана, або самі просили політичного притулку в Україні, або клопоталися про своїх близьких представників та родичів. Так, восени 1696 року з міста Ясси до Батурина повернувся не лише особистий посильний гетьмана на молдовсько-валаському напрямі Петро Волошин, але й, як писав сам І. Мазепа, «значний тамтешній чоловік на ім'я Іван Драгинич, котрий у минулому часі кілька років тому був намісником господаря Дуки [Константина Дуки (1693-1695 рр.). – Т. Р.] на тому боці Дніпра в місті Немирові, бо в ту пору володар володів цією стороною від турецького султана»³².

Література:

25 Ibid. – Р. 19.

26 Лист Жана Балюза про Мазепу // Іван Мазепа. Художньо-документальна книжка. – К.: «Веселка», 1992. – С. 77.

27 Донесення І. Мазепи царю про становище в порубіжних з Україною державах. Батурин, 20 жовтня 1693 року // Іван Мазепа. Художньо-документальна книжка. – С. 122-123.

28 Bezviconi Gh. Op. cit. – Р. 122.

29 Донесення І. Мазепи царю про стосунки з Молдавською // Іван Мазепа. Художньо-документальна книжка. – С. 122, 123.

30 Там само.

31 Історичні монографії Миколи Костомарова. Том Х. Мазепа. Ч. I. – С. 163.

32 Донесення І. Мазепи царю про стосунки з Молдавською // Іван Мазепа. Художньо-документальна книжка. – С. 123.

(Далі буде)

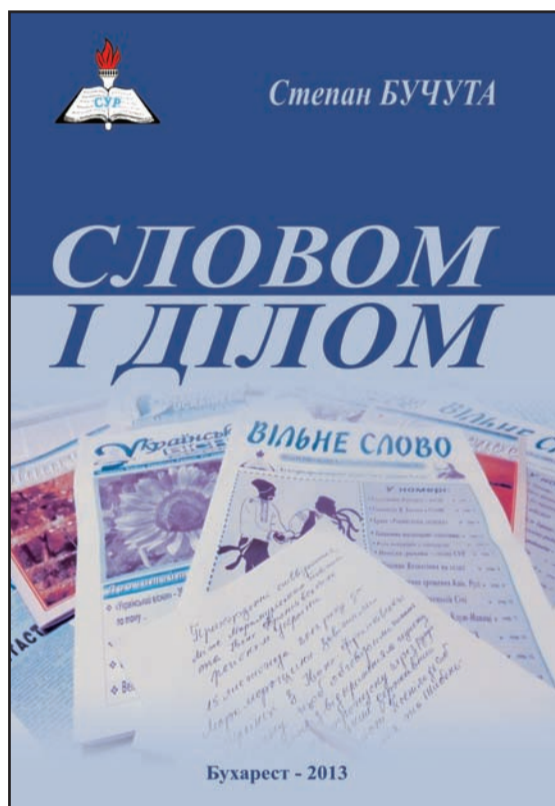
СТЕПАН БУЧУТА: «СЛОВОМ І ДІЛОМ» – ЗВІТНА КНИЖКА СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

Еколог і юрист, Степан Бучута, нинішній голова СУР, та недавній депутат Парламенту Румунії від української меншини, представив свій внесок на ниві румунського українства в національному та міжнародних планах у цікавій книжці „Словом і ділом”, виданій в-твом RCR EDITORIAL, Бухарест, 2013 р., редактором Михайлом Михайлюком, який визначає у своїй передмові „Книга – документ” те, що найголовніше, взагалі, у кожної людини, а саме її стремління в „наполегливості і господарсько-практичній цілеспрямованості” (див. «Словом і ділом» – «Книга-документ», ст.10) і, певне, - добавимо, – мудрість, як народна, так і професіонала, характерні риси автора, який зумів „словом і ділом” виправити багато проблем СУР, що стали перед румунським українством: від деяких духовних надбань рідної мови, культури, традицій та звичаїв – до матеріальних здійснень, що стосуються повітових приміщень СУР, меблів та засобів транспорту для самодіяльних гуртків і повітових комітетів, поширивши, вцілому можливості покращення праці у нашому СУР на користь українців, які, на жаль, чим день відхиляються від свого кореня під фальшивими претекстами кращого засвоєння їхніми дітьми державної румунської мови на шкоду нашої української ідентичності, незнаючи, що розум та солідна культура розвиваються тільки рідною мовою, яку Сам Бог подарував нам, або таки білінгвізмом, українською та румунською мовами. Отож, такою проблемою хай займаються всі лідери, сучасні і майбутні, оскільки число українців на останнім переписі населення знизилось майже на 10.000 одиниць (з них 5000 належать Буковині!), і в таких умовах зовсім не вистачає часу воювати між нами за державні гроші, що наділяються українцям. Тому автор книжки, свідомо й скромна людина, не засуджує нікого з своїх друзів, чи опонентів, а старається і наполягає всіма зусиллями духовно об'єднати наших українців.

Книжка Ст. Бучути „Словом і ділом” – цікава, бо автор і голова СУР відкрито визнає недоліки та називає здійснення центральної організації, а хто їх добре знає в повітових територіях, потребує діяти негайно і вчасно, по-дружньому, щоб розв'язати місцеві проблеми української ідентичності: навчання рідною мовою, церкви та духовенства на рідній мові, рідної культури, традицій і звичаїв тощо. Структурою вона поділяється на дві частини: 1) участь, доповіді і виступи на українських форумах та слова з нагоди важливих подій в житті української громади; 2) публіцистика, друквана в наших часописах. Так народилась справжня книга-документ, яка служить українській громаді Румунії і, зокрема, Україні та українцям цілого світу, які, крім нашої

преси, мають нагоду дізнатися про наше життя та потреби, недоліки та здійснення, а це ж – відкритість, яка оцінюється всіма організаціями, зокрема, ЕКУ та Світовим Конгресом, що зацікавлені нашими подіями, результатами, про які, взагалі, слідуватимуть коментарі.

Звичайно, книжка Ст. Бучути починається короткою історією СУР: заснування цього, права та обов'язки його членів за статутом, захист цих прав та забезпечення української ідентичності, рідної мови та культури, звичаїв і традицій, тобто української специфіки, з якою ми вписуємось в європейське та світове коло нашого співжиття. Теж довідемося коротко про ближчу нам історію походження українців Румунії: 12-е століття – українці

Мараморощини, Сучави та Ботошан; 18-е століття - запорізькі козаки засновують в Добруджі Задунайську Січ та початок 19-го століття – оселяється українцями Банат. Визначається навіть і тема українців-гуцулів, їхнє походження з нашого роду, а не даків, правда, яку треба добре знати всім українцям і румунам!

Корисно знати сьогодні, що існують 238 місцевих організацій та 11 повітових і задуматись, чому в Румунії так стрімко знижується число членів СУР, – запитується автор, – чи не потрібно працювати більше з людьми, знати, що саме їх турбує? Треба засновувати нові організації, підняти шкільництво (існують 9000 учнів!), зробити вже раз для дітей ті підручники, щоб покращити їхнє читання та йти назустріч їхнім родичам, бо більш, як ніколи, загрожує нам наша ідентичність, хоч українське книговидавництво та публікації СУР піднялись до великих досягнень, оцінених Україною та українською діаспорою, хоч існують майже скрізь викладачі. Існує теж престижний

український ліцей ім. Тараса Шевченка в Сігеті, існують в Лугожі українські класи, в Сереті теж, але, крім олімпіад, про успіхи важко говорити, коли ледве забезпечуємо учнівське число при вступі до ліцеїв, коли дуже важко набираються кандидати до українських секцій на факультетах (в Сучаві майже розсновується!), коли існує стільки нерозв'язаних проблем.

Результати художньої самодіяльності, як учнівської, так і молодіжної, – прекрасні, а це говорить про обдаровування наших дітей та викладачів, вшановування народного мистецтва, зростання молодих талантів, які переконали на національних і народних сценах, що українські ансамблі пісні і танців під опікою СУР заслуговують поваги. Взагалі, наші результати багаті, певне, і недоліки представлялися. Наприклад, у 2009 р. перед з'їздом ЕКУ, де й ухвалилися наші проекти новозбудування Українського дому культури повіту Тіміш з меблями та необхідною бібліотекою, побудовою пам'ятників Т. Шевченка в Тульчі та Сату Маре, проекти, які бачимо зараз, здійснені не лише словом, а й ділом. Головним є факт, що діяльність СУР не вимірюється тільки в національному плані, але й, як бачимо, вона поширюється у світовому плані на різних подіях, що стосуються наших сусідніх країн Румунії та України в європейській політиці, румуно-українського співробітництва, екологічних зон тощо (див. праці, що доповнюють діяльність СУР на європейському та міжнародному рівнях: Участь делегатів СУР на IX-му Світовому Конгресі українців; X-ий Світовий Конгрес відбувся під гаслом Л. Українки; Звернення до VI-го з'їзду СУР. Паламентські слухання на тему „Українська трудова міграція: стан, проблеми та шляхи їх вирішення”; III-ий Міжнародний Конгрес - „Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті: сучасний вимір, проєкція в майбутнє” і ін.).

Відносно поширення української культури в Румунії та виховання нею української національності звернемось селективно до звіту VI-го З'їзду СУР, де наш лідер ознайомив всіх прекрасними здобутками, про які нераз говорив навіть по радіо, на публічних зустрічах свят Т. Шевченка, О. Кобилянської, С. Яричевського та ін. і на святкових виступах біля погрудь Тараса Шевченка в Тульчі й Сату Маре, завжди в присутності Високоповажних представників Посольства України в Румунії, Генерального Консульства України в Сучаві, Почесних делегацій з нашої ж України, делегатів румунської держадміністрації, повітових лідерів СУР, і це доказує високий рівень вшановування української культури в Румунії.

(Продовження на 12 стор.)

Іван КІДЕЩУК

Михайло-Гафія ТРАЙСТА

«Ти казала в понеділок
підем разом по барвінок...»

Слова перетворювались
у терновий вінець
голгофний...

Мовчання – у вічнозелений,
мов сум господній,
барвінок...

«Хай буде понеділок!» –
хтось крикнув
з потойбіччя...

А світло?..

Світло – це тільки примха
сліпого Вартимея
біблійного...

НАДВОРІ НАСТАВ ПОНЕДІЛОК

«Когутіку гребенистий, когутіку сивий,
чому тебе яструб не вбив, який ти
цісливий!»

Над криницею,
над холодною водицею,
закукуриків півень-когутік,
іржавий-бляшаний...

І закукуриків вперше –
«Ой зорі не зоряйте,
погодіте мало...»

І закукуриків вдруге:

«Ой, вержу балтачину
сторца у кирницю...»

І закукуриків втретє:
«Ой, мамо, каже мамо,
а все мамо міє...»

Над криницею,
над холодною водицею,
закукуриків півень-когутік,
іржавий-бляшаний...

І закукуриків вперше...
і вдруге...

**КОЛИ ДИТИНСТВО ЗРІКАЛОСЬ
МЕНЕ**

«Ой радосте, молодосте
де-с ми са поділа?...»

Посивілі пороги,
поморщені стріхи,
розщанутий перелаз
чекають на блудних синів,
бо батьківські вони,

ті пороги,
і стріхи,
і перелаз...

І горіх волоський,
що на подвір'ю,
і журавель, що над
криницею скрипить,
і пташачі гнізда,
що попід стріхами,

і волоокий місяченко,
мов ровенський серп,
і зоря ота вечорова
батьківські вони...

А дитинство –
рвана-перервана мить,
зранений птах перелітній,
і молодість вишнева моя
у вирій

птахограєм

летять...

**КОЛИ В ДУШІ ДИТИНСТВО
ЛЕБЕДИТЬ**

„Verra la morte e avra
i tuoi occhi...”*

Останню поему, присвячу смерті,
і піду, з життям лайдачим,
гратись в піджмурки...

Але перд тим помолось перед іконою
в якій Мати Марія питається Сина:
«Ти Син мій чи Бог?...»

Істинна тільки смерть!

Віра,
Надія,
Любов,
все це –

НАТЮРМОРТ

* «Прибуде смерть і в неї будуть твої очі...»
Ч. Павезе

«НАША СУЧАСНИЦЯ»

Наша сучасниця – мати, подруга, кохана, – та, яка завжди поруч, іде нам назустріч, підтримує нас в усьому тому, що вважає за добре, за справедливе.

Наша сучасниця бажає бути рівною своєму мужу, хоче ділитись і радістю, і смутком з ним, бажає бути підтриманою в тій мірі, в якій і сама підтримує і терпить, якщо потрібно.

Наша сучасниця – письменник, викладач, лікар, інженер, але і хлібороб. В цьому великому процесі технологічної доби розвиває вона свої природні здібності, є творцем основної клітини суспільства – Родини. В цьому проявляється її сила й вартість.

Перед нашою сучасницею завжди було нелегке завдання – збереження нашої національної ідентичності, свідомої української християнської родини та його передавання майбутнім поколінням.

Рубрику веде

Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

**НАША СУЧАСНИЦЯ –
ЦЕ СЕСТРА, КОЛЕГА,
ПОДРУГА, СУСІДКА...**

А ще вона: вихователька, вчителька, лікар, інженер, викладач, бухгалтер, письменниця, артист, чи просто домохазяйка... Яка професія у неї не була б, вона є іскрою, яка підтримує тепло, затишок, порозуміння свого дому, яка народжує, ростить, виховує своїх дітей.

Вона є доброю господинею, люб'язною і дбайливою мамою. А ще тепер, у наші дні, які минають, немов летять, вона іде пліч-о-пліч зі своїм мужем чи партнером життя. Про них – прекрасних наших жінок – бере початок рубрика «Наша сучасниця». Всі наші жінки заслуговують вшанування і похвали.

Відкриємо рубрику про бувшу мою односельчанку Джету Петрецьку, бувшу Волощук, – викладача музики.

Народилася вона в селі Луг над Тисою. У рідному селі закінчила восьмирічку 1980 р., після якої поступила у сігетський ліцей ім. Драгоша Воде - 1984 р.

В цей період закінчила і музичну школу, клас – канто (1982 р.), теж у м. Сігеті.

Після закінчення ліцею одружилася з Мирославом Петрецьким. Разом з мужем у 1990 р. поступили на Факультет музики у м. Дрогобич - Україна, який успішно (Продовження на 10 стор.) закінчили 1995 р.

Марія ЧУБІКА

55 РОКІВ ЖИТТЯ І 20 РОКІВ НА КОРИСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ

Ви вгадали: мова йде про викладача музики Мирослава-Миколу Петрецького – випускника інституту вищої освіти – факультету музики – з Дрогобича, що в Україні. Завершив навчання в 1995 р. разом зі своєю колегою-дружиною Джетою Петрецькою (Волощук), з якою побрався у 1984 р., вона ставши щиросердим диригентом Мішаного хору в с. Верхня Рівна. Мають двоє працелюбних дітей – випускників вищого економічного університету в м. Клузж-Напока.

Мірко, – бо так його краще знають в рідному селі і в Мараморощині, – народився 30 липня 1959 р. сином Миколи Петрецького та Ірини Петрецької (Семенюк).

Після закінчення Загальної школи в рідному селі вступив до Педагогічного ліцею в м. Сігеті, якого завершив у 1978 р. Після цього, за призначенням, працював у Сігетському Лісівничому ліцеї Н-р I протягом 28-х років, а після закінчення Музичного факультету в 1995 р. викладав музику в різних ліцеях м. Сігет.

Після кончини славного учителя Юрія Боти, дотодішнього голови, був обраний головою місцевої організації Союзу українців Румунії та членом Комітету Марамороського краю СУР, з того часу ставши на службу української громади Мараморощини.

Як соліст ансамблю «Червона калина» та його засновник, виступав на різних концертах, організованих Союзом українців Румунії.

Мірко заснував також в рідному селі мандолиновий оркестр, з яким успішно виступав на марамороських сценах. Він член Мішаного хору «Ронянські голоси», в якому співає вся його сім'я, в тому числі його діти, ще з ліцейних років, а вже потім, у студентські роки, вони прибуваючи з Клузжу на репетиції і концерти, – все в дусі громадського виховання і культури, надиханими батьками та бабусею і дідусем Миколою та Іриною.

Завдяки докладеній Мирославом Петрецьким праці в Союзі, після його переходу до Бухареста, він був запропонований на функцію голови Марамороської філії СУР, а з 2006 р. був рекомендований представляти українську громаду Мараморощини в рамках Інституції Префекта.

Представляючи українську спільноту Мараморощини, що поза Гутеєм, Мирослав Петрецький старався успішно

виконувати завдання, що були йому призначені у сферах культури, виховання та соціального життя Урядовою інституцією в території.

Шляхом постійного вдосконалення для того, щоб могли відповідати численним професійним вимогам, поступив на курси з мастерату на Факультет Наук Північного університету в Бая Марє по спеціальності Права людини, які завершив 2008 р.

Петрецький Мирослав має заслуги в рамках СУР, оскільки виконав всі вимоги, що йому були довірені керівництвом Союзу, він будучи членом Ради і Президії СУР, а також першим заступником голови Союзу українців Румунії.

Разом із членами Комітету Марамороської філії СУР, яка представляє собою велику частину українців Румунії, турбувався про реалізацію приміщення філії в м. Сігеті, а нещодавно – про закупівлю приміщення для місцевої організації СУР в комуні Посніле де суб Мунте, де проживає понад десять тисяч етнічних українців.

В населених пунктах з мажоритарним українським населенням Мараморощини, з ініціативи СУР та голови Петрецького Мирослава були організовані і розгортаються численні культурні події, як: Фестиваль зимових звичаїв в українців; культурні заходи, присвячені видатним постаттям українців (Дні Тараса Шевченка); відзначення пам'яті ветеранів війни; дні української культури в Мараморощині; осінні звичаї в українців та різні культурно-спортивні заходи, які проходять протягом одного календарного року.

Керівництво Союзу українців Румунії і я особисто бажаємо панові професору Мирославу Петрецькому багато здоров'я, сил, щоб змогли подолати всі злигодні життя.

МНОГАЯ ЛІТ, МІРКУ!

Степан БУЧУТА,
голова СУР

Особистості

Горджусь, що я – українка

(До Дня Незалежності України)

Невпинно проходять роки за роками. Кожен з них стає історією. На мить замислюєшся: що ти зробив для себе, своєї сім'ї, для малої батьківщини, де народився, для України, яка є гордістю для тебе, всього українського народу?

Не раз задумується над цим питанням Одарка Василівна Старинська – завідувача поліклінікою Кіцманської районної лікарні, голова районної Спільноти жінок України. Напередодні 23-ої річниці проголошення незалежності української держави про неї подальша розповідь.

Серпень для моєї співрозмовниці надзвичайно особливий. Саме в цей час вона відзначає дві найважливіші події: черговий свій день народження і народження української незалежної держави. З радістю цитує слова Тараса

Шевченка: «У своїй хаті своя правда, і сила, і воля». Бо лише у своїй власній державі люди мають можливість творити найкращі умови для розвитку дарованих їм Богом творчих здібностей та розвитку свого же благополуччя.

– Отже, Одарко Василівно, Ви святкуєте в серпні дві важливі для вас події. Ви – добре знана людина не тільки на Кіцманщині, де ви народилися, але й по всій нашій славній Буковині. За професією – лікар. Довгі роки очолюєте Кіцманську поліклініку, відома як громадська діячка: не один рік Вас обирають головою районної Спільноти жінок України, неодноразово обиралися депутатом районної та міської рад, головою волонтерського руху, є членом обласної і районної рад ветеранів. Як Вам вдається виконувати стільки обов'язків? Розкажіть, будь ласка, про свій трудовий

шлях, загляньмо трішечки в минуле.

– Народилася я в бідній селянській сім'ї у селі Лашківка Кіцманського району. Батько мій, Василь Тимофійович, був доброю, лагідною людиною. Його поважали односельці. Любив понад усе правду, свою землю-годувальницю. Не міг миритися, що живе під владою іноземної держави. А тоді в нас панувала Австрія. Мене ще не було на світі, але з розповідей знаю, що тато змолоду мав прогресивні національні погляди.

(Далі буде)

Йосип ПАЛАТИНСЬКИЙ,
член Української Асоціації
письменників Західного регіону,
Національної спілки
журналістів України,
м. Кіцмань, Чернівецька обл.

Лист до редакції

Доброго дня,
вельмишановна редакція
часопису «Вільне слово.
Культурно-просвітницький
часопис Союзу Українців
Румунії!»

Минулого року в проміжку часу з 6 по 8 червня я брав участь у роботі виїзного засідання міжнародної наукової конференції «Локальна та регіональна специфіка традиційної культури» в м. Тульча, де відбувалось вшанування пам'яті 200-річчя останнього осередку Задунайської Січі - Дунавецької Січі. Ви в особі Союзу Українців Румунії нам створили гарну науково-організаційну програму, за що дуже Вам вдячні.

Але тепер, коли переживає непростий час наша держава Україна, хотілось би подати у формі невеликої публікації статтю про соборність, нерозривність українських земель в сучасних адміністративних кордонах, і опублікувати в Вашому часописі.

Чи можливо це зробити?

Дякую за розуміння.

Королько Андрій, доцент кафедри історії України Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, Україна.

«НАША СУЧАСНИЦЯ»

(Закінчення. Поч. на 8 стор.)

Спеціальність – викладач музики, диригент хору.

Народила і виховала двоє дітей: сина Микола-Мирослава, який після закінчення економічного факультету в м. Клуж-Напока почав працювати економічним радником при СУР.

Дочка Аделіна-Мирослава-Ірина після закінчення ліцею ім. Драгоша Воде поступила на економічний факультет, що у місті Клуж-Напока, щоб бути разом із братом.

Пані Джета Петрецька – викладач музики у школі села Верхня Рівна, а також диригент хору «Ронянські голоси» від 2001 р., а також керує вона танцювальною групою «Соколи» і дитячою групою «Соколята».

Хор «Ронянські голоси» налічує біля 40 осіб. Між ними: учні різних ліцеїв, студенти, вчителі, викладачі, робітники, які совісно ходять на репетиції.

Всі вони – любителі музики та нашої української пісні.

Із танцювальними групами представляє народні і тематичні танці, як «Летить галка», «Гопак», «Ой, Марічко». Вона багато працює над розученням гарних нових українських пісень.

Із хором брала участь на різних фестивалях: «Pro etnica» – м. Сігету-Мармаціей – 2001, 2006, 2007, 2009 рр.; Міжнародному фестивалі «Родослав» – Івано-Франківськ, Україна; Національному фестивалі пісні і танцю – Ідичелсат-Муреш, 2002 р., на Фестивалі

«Бойківські пісні» – Україна – 2003 р.; Міжнародному фестивалі «День меншин» – Вішеу де Сус – 2006, 2007 рр.; Дні самостійної України – Бая Марє, 2008 р.; на Фестивалі Різдва – Бухарест, 2005 р.; на «Святі весни» – Сігету-Мармаціей, 2008 р.; з нагоди «195 р. з дня народження Т.Г. Шевченка» – Сирет, 2009 р.; на «Відкритті бюсту Т.Г. Шевченку» в Сату Марє, 2009 р.; на Фестивалі української пісні і танцю – Зоріле – Караш-Северін, 2009 р.; у Днях міста Мегереуш, 2009 р.; на Фестивалі у комуні Чікерлеу, 2009 р.; на Міжнародному симпозиумі в Клуж-Напоці, 2010 р.; Звичаї осені – Ремети, 2010 р.; Фестивалі Різдвяних свят – Сігет, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 рр (У всіх попередніх); Міжнародному фестивалі, Київ, 2010 р.; на Святкуванні ветеранів – Русково, 2013, 2014 рр.; у Днях культури – Вишавська Долина – 2013, 2014 рр.

А ще в неї робота по господарству. Вона повинна впоратися із працею в школі, відвідати маму, яка проживає у Лузі, передзвонити сина та дочку, іти на репетиції танцю із «Соколятами», а ще розв'язати багато інших проблем.

Вечором з усмішкою на устах чекає мужа, який повертається із роботи.

Бажаю пані Джеті Петрецькій дальших успіхів у праці, а також дубового здоров'я та радості із її вихованців та своїх любимох сина та дочки.

КОПАШИЛЬ – САД УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В БАНАТІ

(Закінчення. Поч. на 3 стор.)

Такий документ берегти, бо він є доказом діяльності української меншини в Румунії, починаючи від кінця першої половини ХХ-го століття і по сьогоднішній день.

Як дарунок за книжку «Словом і ділом», хор «Голос українців» заспівав пісню «Марамориш» на слова Юрія Павліша.

Тепер вже вокальний гурт «Барвінок» заспівав пісню «Родиме село» на слова Івана Шмуляка, як вступ до слова про його життя і діяльність.

Іван Шмуляк відіграв важливу діяльність в українській літературі банатських письменників. Іван Шмуляк був членом Спілки письменників Румунії. Він випусник Українського педагогічного училища міста Сігету. Після недовгого часу свого учителювання у Копашильській школі, Іван Шмуляк поспробував свої письменницькі крила і, побачивши, що вони витримують, продовжував далі писати і добився успіхів. Як по лінії поезії, так і по лінії прози. Його поезію «Велике спасибі тобі, рідна мати», складену на музичні ноти, співав на Чернівецькому фестивалі «Доля», на сцені

літнього театру, народний артист України Іван Дерда 1994-го року. Ім'я Івана Шмуляка носить Будинок культури села Корнуцил Карашсеверінського повіту.

Слово про Івана Шмуляка закінчилося виступом хору «Голос українців», який виконав пісню «Велике спасибі тобі, рідна мати».

Подія продовжувалася виступом Анни Берегій, яка розказала публіці про свою працю, беручи до уваги, що вся публіка її знає із біографічного приводу. Анна декламувала чудово кілька своїх віршів, якими не раз зачаровувала публіку, але зате глядачі оцінили її так, якби вона вперше виступила. Анну Берегій оцінює публіка не лише за цей виступ, але й за те, що не раз і не двічі вона із своїми учнями приносили із Сігету перші премії із конкурсу декламації української поезії. У продовженні публіка змінила свою увагу на гарний танець, виконаний корнуцельськими танцюристами хореографа професора Михайла Бобика.

Дуже гарно декламувала свій вірш пані Любіца Райкіч, якій публіка не переставала плескати. Автор цих рядків розказав коротко про зміст зустрічі письменників із читачами,

підкреслюючи те, що рід копашильських письменників не кінчається тут і що цими слідами ступає уже молоденька Мадаліна Росоха, учениця десятого класу Карансебешського ліцею. Широкі оплески публіки доказали, що всі бажають їй, молодій Мадаліні, багато успіхів. Як звичайно, концерт не міг кінчитися без української пісні. Тому корнуцильські співачки «Барвінку» не могли кінчити свою місію без «Не бери ня, любку, йграти у перший таночок».

За ними слідував об'єднаний хор «Голос українців», який завжди наповнює «торбу» радості своєму деригентові. Тому на цей раз було чути на сцені ефект сполучення чотирьох мішаних голосів, виконуючи пісні «Ой зз-за гори високої голуби літають», «Ішло дівча лучками», «Тече вода з-за города» «-Копашильська сюїта».

Подія із 26-го червня не кінчилася тут. Вона продовжувалася іще один тиждень, коли ті, що не мали нагоди бути на концерті, слухали Тімішорську радіопередачу українською мовою в неділю о 18-ій годині і Ришцьку передачу із понеділка о 19-ій годині і 10 хвилин.

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ВІТАЄМО ВАС!

1. Петра КИМПІАНУ (КИМПАНА) (11 липня 1935 р.) – викладачка історії в банатському селі Копашиль. Уродженець українського марамороського села Русково, випускник Сігетського Українського педагогічного ліцею. Після закінчення, як і багато інших випускників, за призначенням відправився в далекий край – Банат, де працював учителем і разом з дружиною Василюю прищеплювали любов до української мови та пісні, передану їм відданими викладачами Сігетського педучилища. Згодом поступив і успішно закінчив Історичний факультет, ставши викладачем історії. Активний член Копашильського хору «Зелена ліщина». Бажаємо багато гарних, щасливих років прожити!

2. Лучію МІГОК (з дому АРДЕЛЯН, 15 липня 1963 р.) – викладачка української мови на Сучавщині, голову Жіночої організації СУР, члена Ради СУР. Уродженка багатодітної сім'ї священика Івана Арделяна, вихідця з Марамороського села Бистрий, яка чимало зусиль доклала для того, щоб на мальовничій Сучавщині українська мова зберігалася далі і далі.

Бажаємо подальших гарних і плідних успіхів на українській ниві шкільництва та жіноцтва Румунії.

3. Михайла КОЛОТИЛА (21 липня 1981 р.) – довголітній активний член бухарестського артистичного колективу СУР «Зоря».

4. Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО (30 липня 1959 р.) – голову Марамороської філії СУР та першого заступника голови СУР, члена Ради та Президії СУР, радника від української менишини в Префектурі Марамороського повіту, викладачка музики, керівника і соліста ансамблю «Червона Калина», члена хору «Ронянські голоси». Уродженця українського марамороського села Верхня Рівна, де закінчив початкову восьмирічну школу і поступив до Сігетського педучилища. Згодом став випускником Музичного факультету в Україні.

З нагоди сповнення 55-ти років від народження бажаємо багато подальших успіхів на українській ниві Румунії. Нехай здійснюються усі задуми, а будь-які повороти долі завжди відкривають лише нові обрії майбутніх перспектив. З роси-води!

5. Ілянну ДАН (31 липня 1944 р.) – першу заступницю голови Жіночої організації СУР. Народилася п. Іляна Дан (з дому Рагован) на Марамороціні в с. Верхня Рівна, де закінчила початкову школу. Поступила до Сігетського педагогічного ліцею, де активно виступала у хорі та в окрестрі, граючи на мандоліні. Після закінчення бере призначення до рідної і дорогої Верхньої Рівни, де працює понад 45 років учителем, виховуючи цілі покоління. Пані Дан член СУР, активно і віддано виступає у хорі «Ронянські голоси», дописує до часопису «Вільне слово», вона й кореспондент місцевої газети «Graiul Maramuresului», де часто пише і популяризує діяльність СУР та хору «Ронянські Голоси», неюминаючи ні діяльносаті жіноцтва. З нагоди круглої дати від дня народження -70 років, бажаємо їй далі бути такою гарною, молодю та активною. Багато радості, приємних подій та щоб все задумане збулося!

**НА МНОГІ І БЛАГІ ЛІТА,
ДОРОГІ ЮВІЛЯРИ!**

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

Душевна пожива

МОВЧАТИ ЖІНЦІ В ЦЕРКВІ?!

З самого початку хочу сказати, що минулого року у Восьмирічній школі села Верхня Рівна, де я викладала релігію, було досить добре. Але у цьому шкільному році як викладач релігії у Технологічному ліцеї села Русково один з старших учнів цього ліцею, ще зараз напочатку шкільного року, поставив мені таке запитання «Чи мають право християнки співати у православній церкві або керувати хором?». Тому що записано у святому Письмі: «Жінки ваші нехай мовчать у церкві, тому що їм не дозволяється щоб говорили... (1 Кор 14,34), а також ще записано: «Не дозволяю жінці, щоб другого вчила, а щоб сиділа собі тихо» (1Тім2,12). Скажу відкрито, що довго совість мучила мене, так багато, що на протязі цілого шкільного року думала, яку відповідь дати учневі.

Так сталося, що лише після довгих роздумів на підставі Святого Письма та історії всесвітньої православної церкви я була всилі дати відповідь учневі цього ліцею місяця травня.

З самого початку я була дуже зворушена тим, що і держава, і церква, взагалі, так широко оцінюють жінку-християнку, а вона має бути так страшно обмежена, щоб весь час мовчати в церкві. А до цього мені приходили на думку чудові святочні дні, присвячені жінці, такі, як: Восьме березня, міжнародний день жінки, або в травні кожного року маємо недільний день пам'яті жінок-мироносиць День Матері 11 травня,

Міжнародний день сім'ї 15 травня, щоб приділяти більше уваги численним проблемам сім'ї у різних країнах світу, її правам, а в церкві жінки примушені мовчати? Після тривалої перевірки того, що прочитала, я дійшла до висновку: лише в

Корінті (Греція) та в Єфесі (Мала Азія) Св.Ап. Павло заборонив, тим часом, щоб жінки виступали в церкві, де вони творили різні беззаконія з їхніми богинями Афродітою в Корінті і Діаною в Єфесі. Це був один виняток, а сьогодні в церквах жінки не мовчать, а прославляють поруч з

чоловіками Господа Бога живого. Пророк Йоїл3,1-2 ще в Старому Завіті пророкував, що Господь Бог ізліє Духа Святого і на синів, і на дочок, а декотрі будуть пророкувати.

Так що Св.Єв. Лука. спогадує про пророчицю Анну а в Діаніє Св. Апостола (21,8-9) записано, що Св. Діакон Філіп мав аж чотири дочки, які пророкували.

Вже будучи в Італії, де було все в порядку з церквами, Св.Ап. Павел написав про жінок істинну правду. Тут він навіть оцінив святу Юлію, яка страждала разом із ним в тій самій тюрмі (Ром.16,7), або інші жінки, як Прісціла, Аквіла або діаконіця Фібія, котра не в богослуженню перебувала, а давала допомоги готувати їжу для святих апостолів і іншим людям. Не можу не згадати також дуже цікаву річ про те, що Ісус Христос, коли воскрес, показався спочатку жінкам-мироносицям і навіть зробив їх апостолькинями, тому що їм дав наказ іти і прославляти Його.

З цих різноманітних біблійних доказів можемо зрозуміти, що ні Ісус Христос, ні Св. Апостоли, ні сьогоднішніми часами церква не забороняє християнкам співати в церкві поруч з чоловіками чи в крилосах, чи на якому – небудь місці в церкві, тим більше, що і псалмист Давид ще в Старому Завіті пророчив слідуєчі слова:

«Всяке диханіє нехай хвалить Господа» (Псалм 150,6).

Симона ЛЕВА

Роздуми про декламування учнями віршів

Поезія – найкращий спосіб висловлення будь-яких почуттів. Щоб заохочувати дітей читати вірші, пізнавати українських поетів, СУР - у Верхній Рівні кожного року організує конкурс декламування віршів. Учні від перших до восьмих класів беруть участь в цьому конкурсі, де мають можливість показати свій талант у декламуванні віршів, а також читати текст на перший погляд.

Цього року, наприклад, на повітовий етап, який відбувся 7-го червня, взяли участь і учні із Технологічного Ліцею, села Поляни, структура Квасниця. Гарно одягнені в традиційних костюмах з рідного села, учні представилися досить добре, хоч у них були великі емоції, тому що вони в перше брали участь в такому конкурсі. Одні з учнів, звичайно, дістали премії та відзнаки, а саме: Микулайчук Ребека (І-ий клас) – третя премія; Пістен Анна (ІІ-ий клас) – відзнака та Кондрей Маріана (ІІІ-ий клас) – відзнака. На жаль, на національний етап, який відбувся 14-го червня, учні з структура Квасниця не кваліфікувалися. Але для цих учнів, і не лише для них, цей

конкурс дуже корисний, тому що він заохочує їх читати побільше українською мовою та ставитися серйозно до уроків української мови.

Анна-Аліна ГРИЖАК

СТЕПАН БУЧУТА: «СЛОВОМ І ДІЛОМ» – ЗВІТНА КНИЖКА СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

(Закінчення. Поч. на 7 стор.)

Відносно прав та обов'язків української меншини в Румунії, у рамках міжнародного співжиття в ЄС, колишній депутат Ст. Бучута не раз заявляв на зустрічах на рівні уряду і на міжнародних рівнях, що українців у нашій країні є у три рази менше, ніж румунської національності в Україні: 52.000 перших проти 150.900 других (в 2010 р!), а це, певне, допускає читача задуматись над нашими правами (див.Круглий стіл „Україна – Румунія та Чорноморський регіон” і „Політична заява в Румунському Парламенті”). Дані факти, попереджував тоді депутат Ст. Бучута, потребують негайних дій у вихованні української свідомості наших побратимів і це є піднесенням їхнього рівня освіти рідною мовою та переконанням наших громадян українців, що етнічна та мовна ідентичності найдорожчі в житті, як і релігійна ідентичність.

Обов'язково треба відмітити гарні результати, що стосуються двосторонніх румуно-українських відносин, де делегати СУР беруть активну участь на різних міжнародних конференціях, які проводяться у Румунії або в Україні, щоб допомогти сталому розвитку сусідніх гірських регіонів в рамках транскордонного партнерства у так званих проектах: 9-RO/UA-25-S-04 Резерват біосфери в Марамороських горах (1999); ПроектTACIS та PHARE/ TACIS відносно оборони природи у Верховині, Україна (2002) і Створення регіонального центру оздоровлення навколишнього середовища

Гуцульщини та Марамурешу; Проект ФАРЕ/PHARE про дослідження флори і фауни у верхнім басейні Тиси, розроблені Україною і Румунією в 1997 р. в рамках програм EU/PHARE,CREDO,TACIS в цій довголітній співпраці; Встановлення партнерських угод між Україною та Румунією в зонах Полян та Білої Церкви; Рахова та Полян або Рахова, Валя Вішеулуй і між Бистрою (РУМ.) та Ділове (УКР.), проект PHARE. CBC.2005 і ін.. Взагалі, дані партнерства, сталого розвитку громад в рамках добросусідства ЄС тощо, проекти та міжнародні форуми, на яких бере участь СУР, розв'язують справи транскордонних зв'язків між Україною і Румунією на користь обох країн і, зокрема, нашої меншини.

Ніколи не шкодять вітальні слова, поздоровлення – присутні в книжці, – якими орудує лідер СУР і завжди підбадьорює дітей та молодь до праці, навчання і до життя, щоб були добрими людьми, християнами та громадянами нашої Румунії і жили в гармонії зі всіма.

Тема людяності, української гідності та ідентичності широко розвивається „гідними принципами” в публіцистиці Ст. Бучути і вони можуть служити живим прикладом його поведінкою для сучасних лідерів у відносинах з нашими побратимами і в старанні захищати та дбати за духовними і матеріальними потребами, хоч сам, як людина, согрішив, за рішенням недавнього суду, але це не значить, що настав час його каменування „нашими друзями”.

Публіцистика автора скромна, відкрита, і ґрунтується на різних публічних виступах,

що доказує старання сучасного голови СУР включатися до всіх подій нашого українського життя: відносини між Україною та Румунією, зустрічі з діловими та вченими людьми українцями Румунії та України, звіти праці СУР та конференції на теми освіти, культури, українських звичаїв та обрядів, екологічних заходів, вшанування ветеранів, героїв, тематичні розгалуження, що стосуються всіх наших чинників життя, нашого духовного і матеріального розвитку. Але коли розглянути уважно духовні справи відносно церкви та віри, то їм надається менше уваги, хоч вони найголовніші у зростанні релігійної ідентичності будь-кого з нас та у зростанні української ідентичності, але це не окрема вина автора, оскільки Статут СУР обмежений вже роки підряд. Так обмеженими залишаються і права дітей, школярів та „малих артистів”, викладачів і художніх керівників, що працюють в школі та з самодіяльними гуртками, бо майже ніколи (крім нацолімпіад і нацконкурсу поезії) їм не виділяються грошові премії, або табори, чи екскурсії (здається, що з наділених фондів за 25 років ми могли купити свої приміщення у Дельті Дунаю, чи в Букшоаї, або де-небудь між нашими таки українцями!), щоб допомогти фінансово тим, які вартують цього.

Книжка „Словом і ділом” Ст. Бучути вартісна і красива (містить біля 50 фотографій з діяльності СУР!) і оправдовується вона щоденними результатами, що видимі всім, і тому заслуговує поваги читачів у нас і за кордонами – в Україні і, певне, в українській діаспорі.

«МОЛИТВА ЗА УКРАЇНУ» ПРОЗВУЧАЛА І В ГУРА ГУМОРУЛУЙ

(Закінчення. Поч. на 5 стор.)

Всього у Фестивалі брали участь 40 співаків із згаданих вище держав, а головню із Румунії. Україну представили дві співачки – Олександра Йонашку з Чернівців і Христина Северіна з Києва. Маючи тільки 15 років, Олександра співала в першій групі, а Христина (23 роки) – в другій. Згідно з регламентом Фестивалю, кожний учасник мав право співати по дві пісні – першу на мові держави, яку представляв, а другу – на іншій мові, на вибір. Олександра, виступаючи між першими, виконала дуже чутливо зворушливу пісню «Молитва за Україну», а другу – «Тече вода». Обидві пісні були сприйняті дуже прихильно публікою, яка нагородила співачку теплими оплесками. Такий же успіх мав і виступ Христини, яка виконала по-українськи першу пісню «Буду чекати», а другу – по-англійськи «I will love again» («Я буду знову тебе любити»). Таким чином, представниці України показали свій талант, красу своїх пісень, оправдавши почесні грамоти, що їх одержали від міжнародного журі, яке високо оцінило їх виконання.

Доказом цього є і запрошення, яке вони, разом з іншими учасниками, одержали від сторони членів журі, зокрема, від голови журі з Туреччини, щоб брати участь у подібних фестивалях у різних країнах, головню в Туреччині, включно і в Україні, де в Чернівцях від 2-го до 5-го жовтня ц.р. відбудеться міжнародний фестиваль «Мрії про зірки».

Обидві українські співачки радо погодилися відповісти на кілька моїх запитань і коротенько сказати кілька слів про себе для читачів «Вільного слова».

Олександра Йонашку, чернівецька учениця, почала співати від 5 років, а тому 6 років почала виступати «професійно» у різних національних і міжнародних фестивалях. Хоч має тільки 15 років, вже здобула багатий досвід, бо, окрім виступів у Чернівцях і Одесі, брала участь і в міжнародних фестивалях у Польщі, Болгарії і в Румунії, співаючи в містах Сучава, Алба Юлія, Пятра Нямц і в Сф. Георге, а тепер і в Гура Гуморулуй, де їй дуже сподобалося. Вже має одержаних 25 грамот і трофеїв. Співає народні, естрадні і джезові пісні. Мріє про фахове музичне майбутнє, бажає стати професором музики. Цінить чесноту, характер, а головню ЛЮДЯНІСТЬ. Радо хотіла б ще співати у цьому місті.

Христина Северіна (23 роки) з Києва, хоч вона має економічний мастерат, будучи захоплена музикою, почала співати ще з 12 років. Її музичний талант, особлива

чарівність спричинилися до того, щоб здобути не тільки національне, але і закордонне оцінення, а доказом цього є і те, що дотепер, окрім виступів у Львові, Тернополі, Києві, вона співала вже і в

російською мовами. В Україні виступала по Першому національному телеканалі. Всюди її виступи були високо оцінені, а доказом цього є велике число завойованих грамот і кубків.

Недавно в Україні був виданий CD, названий «Gift from the heart» («Подарунок від серця»), в якому записано різні українські пісні: «За городом», «Утоптала стежечку», «Дівчина чепурна», «Зелен клен», «Тече вода», «Весняночка», але і чужі звісні естрадні пісні: «Volare», «Give it back», «Casanova», «Mary the night», «Супергерой», «Про бабушку» та інші.

В Гура Гуморулуй виступає вперше. Дуже захоплена навколишньою природою, їй подобається місто і гостинність мешканців. Цінить одвертість, щирість відносно себе та інших. Настояє над тим, щоб ніколи не відмовлятися поставленої мети. Переконана в тому, що музика, як і культура взагалі, спричинюється до зближення людей, до кращого порозуміння народів, служить миру.

До слухачів звертається так: «Велика вдячність всім, хто надихає, підтримує, розуміє та допомагає».

Ввічливо поділився своїми враженнями і пан Юрій Левчик. Він вже 14-тий раз є членом журі музичного фестивалю. Відносно цього фестивалю сказав, що був надзвичайний. Організатори забезпечили найкращі умови, а це відзначилося тим, як він відбувся.

Виконання пісень було на високому рівні, говорячи про талант співаків, що оцінила і публіка, яка захоплена нагородила їх гарячими оплесками. Доказом цього були і нагороди (кубки і почесні грамоти), які одержали учасники. Здобуті успіхи для багатьох із них є запорукою музичної кар'єри. Цьогорічний фестиваль – це багатий досвід для учасників. Він сприяючи знайомству, встановленню і зміцненню дружніх зв'язків. Це все заохочує і надалі брати участь в інших фестивалях, включно закордонних. Наприклад, як той, що відбудеться у жовтні цього року у Чернівцях або наступного року в Туреччині і, звичайно, що знову і тут, у Гура Гуморулуй. Особливо підкреслив свою подяку місцевим властям за влучне організування і за гостинність. Сподівається, що ще матиме нагоду бути в Гура Гуморулуй, щоб краще пізнати мешканців і потішитись мальовничою красою буковинського краю. Ми теж так сподіваємося і бажаємо, щоб це здійснилося найкоротшим часом.

«EURO RITM» в Гура Гуморулуй

Олександра Йонашку: «Молитва за Україну»

Звернення Христини до всіх слухачів

Болгарії, Греції, Ізраїлі, Росії, Мальті, Німеччині, Чехії, а тепер вже вдруге і в Румунії.

Співає українські народні пісні, але і сучасні естрадні і з міжнародного репертуару пісні. В цьому їй допомагає те, що вона володіє англійською, німецькою і

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

ЛІТО – КАНІКУЛИ! УРА!

Наш гість з гарної мальовничої Мараморощини - в літніх канікулах.

Це майбутній архітект, пілот, художник?! Але імені його не подаємо, бо наш герой шестикласник хоче стати відомим власними силами.

МАЛИЙ-ВЕЛИКИЙ ГІСТЬ В НАШІЙ РЕДАКЦІЇ

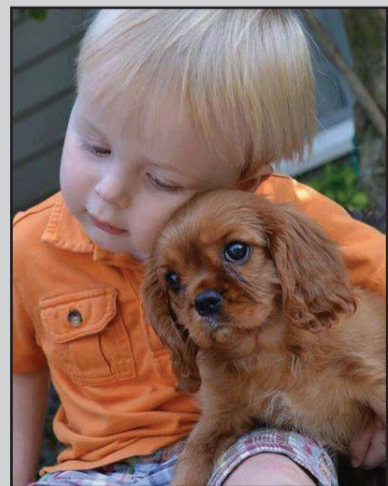
Що ж, поважаймо його гарних літніх канікул у Бухаресті, бажання. Поважаємо і бажаємо, і не лише! (І.П.-К.)
щоб все збулося! А поки-що –

ДЕНЬ ПОЦІЛУНКУ

Чи відомо вам, що в липня в світі відзначають «День поцілунку»?

А зародилося це свято у Великобританії зверх 20 років тому, і було затвер-

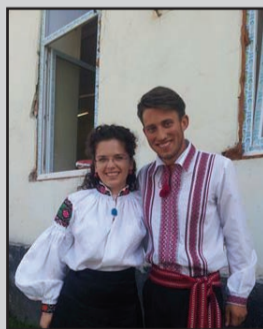
джене Організацією Об'єднаних Націй.

Так, якщо в цей день твій братик чи сестричка, мама чи тато, або хтось із ваших друзів, ні з цього, ні з того, торкнеться вашого личка поцілунком, не дивуйтесь! А радійте, що поблизу вас дорогі люди, які люблять вас і небайдужі до вас!

(І.П.-К.)

ДАЛЬШИХ УСПІХІВ ВИПУСКНИКАМ УНІВЕРСИТЕТУ ім. БАБЕША БОЯЙ - КЛУЖ-НАПОКА

Це чудові, талановита наша українська молодь з мараморського села Верхня Рівна. Це члени хору «Ронянські голоси», ще з часів учнівства, колишні і теперішні члени танцювального гурту «Соколи», що активні і в українській громаді Клужу, де вчилися. А головне – вони всі разом, хоч на різних факультетах, по різних спеціальностях. Подивіться їхне фото, які вони всі щасливі, а які гарні, які талановиті! Повірте! Всі – українці.

Лишається тільки побажати їм успішної дороги в житті. Щоб залишилися завжди любителями української культури, завжди були гордими за своє походження і добивалися здійснити свої мрії. Бо лише наполегливим у житті везе! (І.П.-К.)

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Чому материки і частини світу так називаються? Європа, Азія, Антарктида

Історичні назви кожного з материків дуже цікаві. Чому Азію назвали Азією, а Антарктиду — Антарктидою? Походження деяких назв пов'язано з древніми міфами — заслуга стародавніх греків в етимології багатьох слів, у тому числі власних найменувань, дуже велика. Наприклад, Європа — це міфічна героїня, яка з'явилася завдяки безмежній фантазії стародавніх греків, які склали неймовірну кількість міфів.

Чому Європу назвали Європою?

Є кілька версій. Ось одна з найпоширеніших.

На тому місці, де зараз перебуває держава Ліван, в глибокій старовині розташовувалася Фінікія. Згідно з давньогрецькими міфами, бог Зевс закохався в неймовірно красиву земну жінку на ім'я Європа. Історики припускають, що слово «європа» по-фінікійськи означало

«захід» (саме слово, швидше за все, ассірійське).

Красуня Європа була дочкою Агенора, царя Фінікії. Громовержець Зевс побажав зробити Європу своєю дружиною, але цар Агенор не допустив цього. Зевсу нічого не залишалося, як викрасти красуню.

Перетворившись на білого бика, Зевс викрав Європу і перевіз її на острів Крит. Пізніше, згідно з деякими міфами, Європа стала дружиною критського царя. А тому жителі Криту стали називати свою землю Європою. «Викрадення Європи», В. Серов, 1910 р.

У 5 столітті до нашої ери назва Європа поширилася на всю Грецію. Поступово, отримуючи нові знання про навколишній світ і все більше подорожуючи, древні люди відсували кордони Європи. І тільки в середині 18 століття були встановлені остаточні кордони Європи, які відзначені і на сучасних географічних картах.

Можливо, саме так і було, і Європу назвали Європою на честь героїні давньогрецьких міфів. У будь-якому випадку, це дуже гарна і цікава версія.

(Далі буде)

Пам'ятай: виховуючи дітей, ти виховуєш майбутнє всього народу!

Микола ПЕТРЕНКО

КІНОШНЕ ВІКНО

Що за дім, що за дім –
Що дверей немає в нім,
А якщо нема дверей –
Звідки стільки в нім людей?
Виглядають у вікно:
– Йдіть дивитися кіно!

(Телевізор)

А. ЗАГРУЗНИЙ

ЛІТО

Літо, літо золоте
Випиває роси
Та з пшениченьки плете
Українські коси.
Виглядає з-поміж віт
Вишнями в садочку,
Одяга на цілий світ
Сонячну сорочку.

МАЛО ЗНАВ ПРО УКРАЇНУ,
АЛЕ ТЕПЕР ЗНАЮ, ЩО
УКРАЇНЦІ ЛЮБЛЯТЬ СВОБОДУ
СИЛЬНІШЕ, НІЖ ІНШІ НАРОДИ.
ВИ ОЧИЩАЄТЕСЬ, ВИ БОРЕТЕСЬ.
ВПЕВНЕНИЙ,
У ВАС ВСЕ БУДЕ ДОБРЕ!

ДЖОРДЖ КЛУНІ

Сторінки склала Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

ОСТАННІЙ ДЗВІНОЧОК

Вісім років тому, на початку шкільного 2006-2007 року, декілька діточок, гарно одягнутих, із квітами у руках, були приведені своїми мамками до школи і передані учительці Симоні Бочкорик. Їх радо прийняли старші учні, а вчителька повела їх до класу та поставила кожного за парти на своє місце. У той момент ці діточки почули вперше дзвіночка, котрий їх запрошував уперше до класу.

Минуло вісім років відтоді, і ці маленькі діточки повиростали і дійшли до моменту, коли наприкінці 2013-2014 шкільного року, 13 червня, почули останній голос того ж самого дзвіночка, котрий звістив їм, що їх період шкільництва у Бистрянській школі закінчився. І цей момент, як і той колишній, перший, був дуже емоційним, цього разу святочно убрані, із квітами у руках учні прощалися із своїми вчителями та професорами і проспівали пісню «Прощай, дорога наша школо!».

ПРОЩАЙ, ДОРОГА НАША ШКОЛО!

*Прощай, дорога наша школо!
Прощайте любимі друзі!
Ми вас не забудем ніколи,
Носитимем вас у душі.*

*Прощайте і ви, коридори,
Де снували наші кроки,
Прощайте і ви, професори,
Прощайте, діточі роки!*

*Ми йдемо у різні дороги,
Куди поведе нас судьба,
Крокуємо через пороги,
А в серці тривога й журба...*

Щоб вшанувати момент, ці учні зі своїми батьками зорганізували в суботу вечором, 14-го червня, гарний бенкет, на котрий запросили своїх вчителів та професорів. Перед тим, як мав розпочати бенкет, ці учні із квітами у руках у супроводі професорів, керівника класу пана проф. Миколи Дутки та пані проф. Стелі Томояги, прибули на цвинтар, де місяць тому так завчасно була похована вчителька Віоріка Коренюк. Одягли гріб у квіти, помолилися за душу покійної, заспівали прощальну пісню та відійшли. Надзвичайний жест з їх боку!

У залі будинку культури села у супроводі пана професора Дмитра Коренюка почався емоційний момент, коли було дано слово

учасникам бенкету. Першим виступив отець парох та професор релігії Іван Юрча, який у своїм слові сердечно подякував випускникам за їх послухливість та повагу до вчителів та професорів, даючи їм духовні вказівки для дальшого виховання за межами Бистрянської школи, необминувши підкреслити дуже важливу роль деяких учениць цього класу, а саме: Анни-Марії Маркіш, Наталки Турус, Розвіти Доброцької, які брали участь у вокальній групі як у церкві під проводом автора цих рядків, так і поза церквою на різних сценах під проводом проф. Дмитра Коренюка, кінчаючи словом щирого побажання успіхів у дальшому вихованні. Далі взяли слово по черзі пан директор школи Василь Онужик, проф. Микола Дутка, проф. Стела Томояга, вчителька Симона Бочкорик, котрі всіма з гарними словами звернулися до дітей, дякуючи їм, в свою чергу, за гарну поведінку, гарні результати у навчанні, бажаючи їм дальших успіхів. Пан проф. Дмитро Коренюк час від часу провокував учнів до гарних пісень і у своїм слові підкреслив, що разом із закінченням восьмого класу закінчується і їх етап дитинства, і вже надходить пора юності-зрілості, у котрій кожна людина починає реалізувати усе те, ким їй бути у житті. Наприкінці було дано слово учениці Наталці Турус, відмінниці класу, яка, неначе доросла і вже вивчена людина, сердечно подякувала в ім'я колег класу учителям, професорам, священикам і всім батькам за старанність, виховання, допомогу у кожній справі, бажаючи всім міцного здоров'я та успіхів у дальшому вихованні нових поколінь, додавши, що усі випускники школи постараються і відтепер далі робити честь своїм батькам та професорам і що не забудуть їх ніколи у житті.

Учні ще проспівали кілька пісень на два голоси як по-українськи, так і по-румунськи.

А я, автор цих рядків, із великим душевним задоволенням сидів, дивився та слухав усе, що відбувалося, дякуючи Богові, що міг у минулому часі покласти свій внесок у музичним вихованні вже кількох груп бистрянських школярів у релігійній пісні, крім церковного мішаного хору, яким гордиться українська православна церква села Бистрий.

Священик **Іван АРДЕЛЯН**,
село Бистрий, Мараморощина

ВІД УКРІНФОРМУ

Учасники засідання Ради Безпеки ООН голосують за проект резолюції щодо падіння малайзійського авіалайнера «Боїнг-777», у штаб-квартирі організації у Нью-Йорку, США, 21 липня 2014 року.

НЬЮ-ЙОРК. На засіданні Ради Безпеки ООН учасники одностайно підтримали проект резолюції щодо падіння малайзійського авіалайнера «Боїнг-777» на сході України.

Постійний представник України в ООН Юрій Сергєєв висловив переконання, що дана резолюція допоможе провести повне незалежне розслідування інциденту.

Культурно-просвітницький часопис
Союзу українців Румунії

ВІЛЬНЕ СЛОВО

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор – Іван КОВАЧ
Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Роман ПЕТРАШУК

*

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК
Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»
Бухарест, Румунія
ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România
str. Radu Popescu nr. 15, Sector I, București, ROMÂNIA
Tel. 0212220748, 0212220753

Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії